

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kumulace trestů odnětí svobody

Ústavní soud při rozhodování o ústavních stížnostech jen naprosto výjimečně zasahuje do trestů uložených v trestním řízení. Jednu takovou výjimku představuje nálezn ze dne 30. července 2019 sp. zn. II. ÚS 4022/18. Týká se postupného ukládání nejprve podmíněných trestů odnětí svobody, jejichž pozdější přeměna v reakci na později uložený nepodmíněný trest může vést k trestu (v součtu) nepřiměřenému.

Na Ústavní soud se obrátil stěžovatel, který byl opakovaně podmíněně odsuzován za trestnou činnost související s jeho závislostí na drogách. Nejprve byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 1 roku podmíněně odloženého na zkušební dobu 2 let. Podruhé byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 2,5 roku podmíněně odloženého na zkušební dobu 2 let. Teprve potřetí byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 3 let. Poté příslušný okresní soud nařídil výkon prvního trestu odnětí svobody; proti tomuto usnesení stěžovatel nepodal stížnost, jelikož dle svých slov celkový trest odnětí svobody v délce 4 let považoval za přiměřený vzhledem k tomu „*jaké věci vyváděl ... aby se poučil, polepšil a mohl se následně pokusit žít život normálního občana.*“ Stěžovatel však již nesouhlasil s nařízením výkonu v pořadí druhého trestu odnětí svobody v délce 2,5 let, jelikož by měl vykonat kumulovaný trest v délce 6,5 roku, což vzhledem k páchané trestné činnosti, která souvisela zejména s jeho drogovou závislostí, považuje za příliš přísný trest. Navrhoval proto obecným soudům využít výjimečnou možnost ponechání podmíněného odsouzení s dohledem v platnosti za zpřísněných podmínek (§ 86 odst. 1 trestního zákoníku).

Ústavní soud se při posuzování naplnění podmínek výjimečnosti tohoto postupu podrobně zabýval otázkou kumulace (řetězení) výkonů trestů odnětí svobody. Odsouzení často vykonávají několik trestů odnětí svobody, které jim byly uloženy nezávisle na sobě za trestnou činnost spáchanou po vyhlášení prvostupňového odsuzujícího rozsudku za dřívější trestnou činnost. Současná právní úprava pak nezabraňuje nepřiměřeně dlouhým výkonům trestů odnětí svobody, protože výslovně neumožňuje soudcům zohlednit dříve uložené dosud nevykonané tresty při ukládání trestů za trestnou činnost spáchanou po vyhlášení prvostupňového odsuzujícího rozsudku pro předcházející trestnou činnost.

Vyhlášení rozsudku samo o sobě nebývá dostatečně silnou skutečností opodstatňující ukládání trestů nezávisle na dříve uložených dosud nevykonaných trestech. Tou bývá až samotný výkon trestu. Výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody je zpravidla významným faktorem svědčícím pro nařízení výkonu podmíněně odloženého trestu odnětí svobody. Není však nezbytně nutné, aby k nařízení výkonu vždy skutečně došlo. Naopak efektivněji může v takovém případě zapůsobit stanovení přiměřených omezení a povinností směřujících k vedení řádného života, které by bylo možné realizovat i ve výkonu trestu odnětí svobody; takové řešení naplňuje vybrané účely trestů a reaguje na trestnou činnost pachatele bez toho, aby mu bylo uloženo vykonávat tresty nepřiměřené závažnosti jím spáchané trestné činnosti.

Ústavní soud opakovaně judikoval, že pokud soudy nereagují na podstatné námitky účastníků a předmětná rozhodnutí nejsou dostatečně odůvodněna, pak dochází k porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Stěžovatel vznášel řadu důvodů, pro které podle něj soudy měly přistoupit k výjimečnému ponechání podmíněného odsouzení v platnosti, mezi kterými byl i výkon dříve uložených trestů. Obecné soudy se však jimi v napadených rozhodnutích nijak nezabývaly a to

ani za situace, kdy s takovým postupem souhlasil i státní zástupce při řízení před soudem prvního stupně. Ústavní soud z tohoto důvodu obě napadená rozhodnutí zrušil.

Úplné znění citovaného nálezu je k dispozici [zde](#).

JUDr. Tomáš Lichovník,
soudce Ústavního soudu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)